

Список використаних джерел:

1. Резник Ю. М. Соціальна інженерія: предметна область і межі застосування. Социс. 1994. № 2. С. 28–34.
2. Василенко М. Д., Козін О. Б. Право в теорії ризиків: генеза ризиків від правової до інфомаційної складових (інституційний підхід). Юридичний вісник. – О.: ВД «Гельветика». 2019. № 4. С. 43–51.
3. Касперски Кріс. Секретна зброя соціальної інженерії: Компанія АйТи. 2005. С. 15.

Ключові слова: соціальна інженерія, людина, ризики, інформаційні ризики, невизначеність, метод, інформаційні атаки.

Ключевые слова: социальная инженерия, человек, риски, информационные риски, неопределенность, метод, информационные атаки.

Keywords: social engineering, human, risks, information risks, uncertainty, method, information attacks.

Трофименко Олена Григорівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри інформаційних технологій,
кандидат технічних наук, доцент

АНАЛІЗ СТАНУ Е-УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

За умов повсюдного дистанціонування та карантину, спричинених глобальним спалахом пандемії COVID-19, цифрові рішення стали життєво важливими для подолання ізоляції, інформування та спілкування людей. Уряди усього світу докладають наполегливих цифрових зусиль щодо залучення нових способів надання якісних е-послуг.

Світовий досвід доводить, що е-урядування надає значні можливості для трансформації системи державного управління в інструмент сталого розвитку разом зі зменшенням часових і матеріальних витрат громадян і бізнесу при взаємодії з державою, забезпеченням прозорості діяльності органів влади, суттєвим зменшенням бюрократії і корупції, залученням громадян до участі у державних справах [1].

При цьому світова спільнота приділяє значну увагу міжнародному співробітництву у цій сфері з метою створення ефективних моделей управління з урахуванням специфіки та менталітету тої чи іншої країни. Так, починаючи з 2003 року відділ державного управління та управління розвитком ООН раз на два роки проводить дослідження з оцінки готовності і можливості національних державних структур у використанні інформаційних та комунікаційних технологій для надання громадянам державних послуг, на підставі чого складається рейтинг країн світу за рівнем розвитку е-уряду. Рейтинг E-Government Development Index (EGDI) формується виходячи з індексу розвитку е-уряду на основі оцінки ступеня охоплення та якості е-послуг, рівня розвитку ІТ-інфраструктури та людського капіталу.

Так, за даними рейтингу EGDI-2020 Україна посіла 69 місце з-посеред 193 країн, погіршивши свої показники, порівняно з даними попереднього дослідження 2018 року, на 13 пунктів [2]. Це суттєве для країни просідання здебільшого зумовлено недостатньо розвиненою телекомунікаційною інфраструктурою. Так, індекс Telecommunications Infrastructure Index (TII) для нашої країни склав лише 0.5242, хоча він і зріс, порівняно зі значенням в EGDI-2018–0.4364. Проте він набагато гірший, порівняно, приміром, з показниками нашої країни-сусідки Білорусі, де TII має значення 0.8281, не кажучи про світового лідера за цим показником Монако, де цей індекс становить 1.0. Подібна, хоча і трохи краща ситуація з індексом онлайн-послуг. У рейтингу EGDI-2018 він мав значення 0.5694, нині в EGDI-2020 він дещо зріс до 0.6824. Надалі варто залучати успішний досвід лідера регіону за цим показником Естонії (0.9941) та світового лідера Кореї задля швидкого й успішного розвитку е-урядування як ефективного інструмента забезпечення прозорості влади, боротьби з корупцією, підвищення якості обслуговування і залучення громадян. Адже акцент на вдосконаленні надання державних е-послуг може значно прискорити прогрес у загальному розвитку е-уряду.

Якщо більш детально проаналізувати причини низького значення індексу розвитку телекомунікаційної інфраструктури (ТІІ) нашої країни, то стають зрозумілими можливі напрями діяльності держави щодо якнайскорішого покращення ситуації. Сам індекс ТІІ складається з чотирьох показників. Найкращі досягнення України відзначено у показнику використання мобільних стільникових телефонів – значення становить 120 на 100 жителів. Показник відсотку осіб, які користуються Інтернетом, становить лише 62.55%. Показник користування послугами фіксованого (дротового) широкосмугового зв'язку дотягнув лише до 12.8%, в той час як показник активних користувачів послуг мобільного широкосмугового зв'язку є 47.16% жителів.

Крім того, в Україні індекс відкритих урядових даних має значення 89.69%, в той час коли цей показник, приміром, в Молдові, Узбекистані, Казахстані, Естонії та в усіх розвинених країнах цей показник становить 100% [2]. Саме рейтинг прозорості державних органів спрямований на підвищення ефективності управління державними підприємствами, поліпшення якості демократії в країні, зменшення ризиків корупції та розкрадання державних коштів. Нині в Україні найменш прозорими визнано переважно ті органи місцевого самоврядування та державні підприємства, які не мають власних веб-ресурсів, або вони в них малоінформативні і не мають зворотного зв'язку від громадян до урядовців. Тому варто вибудувати систему автоматизованого надання державних е-послуг і максимально вилучити чиновників з процесу надання цих послуг. А для покращення стану прозорості та підзвітності державних установ, окрім використання новітніх технологій, доречно залучати громадян до участі в процесах ухвалення рішень, боротьби з корупцією.

Вагомим з численого переліку заходів щодо спрощення розбудови цифрової держави є реалізація та запровадження національного проекту «Дія», який у подальшому має стати простим і зрозумілим єдиним сервісом для отримання широкого спектру е-послуг держави.

Позаяк цифрова трансформація країни є колосальним інвестиційним ресурсом, варто суттєво покращити рівень покриття території України цифровими інфраструктурами:

- покрити 100% території широкопasmовим доступом до Інтернету і тим самим прибрати цифровий розрив у доступі громадян до цифрових технологій;

- оцифрувати всі державні послуги і спростити їх надання громадянам і бізнесу у рамках єдиного електронного вікна з максимально простою і зрозумілою, проте надійною і захищеною ідентифікацією громадян;

- побудувати сучасні інфраструктури Інтернету речей, зручної і простої електронної ідентифікації тощо.

- посилити контроль щодо нових викликів та ризиків з кібербезпеки та конфіденційності даних.

Впровадження на державному рівні цифрових інновацій та вдосконалення е-урядування у ці важкі часи дозволить пом'якшити наслідки глобальної кризи і навіть сприятиме розбудові цифрової інфраструктури країни, а як наслідок – національного сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Трофименко О. Г. Аналіз передового світового досвіду е-урядування. *Порівняльно-аналітичне право: електронне наукове фахове видання*. Ужгород, 2018. № 1. С. 220–224. URL: http://pap.in.ua/1_2018/65.pdf.

2. E-Government Survey 2020. URL: [https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2020-Survey/2020%20UN%20E-Government%20Survey%20\(Full%20Report\).pdf](https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2020-Survey/2020%20UN%20E-Government%20Survey%20(Full%20Report).pdf).

Ключові слова: е-урядування, е-уряд, е-послуги, державні послуги, цифрова інфраструктура.

Ключевые слова: электронное управление, электронное правительство, электронные услуги, государственные услуги, цифровая инфраструктура.

Keywords: e-governance, e-government, e-services, public services, digital infrastructure.